

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS RAKENNUKSEN ÄÄNIYMPÄRISTÖSTÄ ANNETUN YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUKSEN 5 JA 6 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksen pääasiallinen sisältö

Asetuksella muutettaisiin rakennuksen ääniympäristöstä annetun ympäristöministeriön asetuksen (796/2017) 5 §:n 1 ja 3 momentti, sekä 6 §:n 2 momentti. Asetuksella säädettäisiin rakennusten ulkovaipan ääneneristyksestä sekä parvekkeiden äänitasoista. Rakennuksen ääniympäristöstä annettua ympäristöministeriön asetusta sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa rakentamisen suunnittelussa, lupamennettelyissä ja valvonnassa uudis- ja korjausrakentamisessa sekä rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa.

Muutoksina nykytilaan nähden olisivat täsmennys asetuksen esitysmuotoon uuden rakennuksen ulkovaipan ääneneristysvaatimuksista melualueilla, sekä kevennys parvekkeiden äänitasovaatimuksessa. Muutoksista ei arvioida aiheutuvan taloudellisia lisäkustannuksia nykytilaan verrattuna.

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.

Nykytilan arviointi

Melu vaikuttaa haitallisesti ihmisen terveyteen, asumisen laatuun, maankäyttöön ja rakentamiseen, toiminnanharjoittamiseen, sekä reaaliomaisuuden tai asuin ympäristön arvoon tai arvostukseen. Melun terveyshaitat ilmenevät muun muassa unihäiriöinä sekä sydämen ja verenkiertoelimistön toimintahäiriöinä. Rakennuspaikan meluallistutus voi johtaa sitä lähellä olevien melua tuottavien toimintojen rajoittamiseen tai ylimääräisiin investointeihin meluntorjuntaan.

Ympäristöministeriön asetusta rakennuksen ääniympäristöstä (796/2017) sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa rakentamisen suunnittelussa, lupamenettelyissä ja valvonnassa uudis- ja korjausrakentamisessa sekä rakennuksen käyttötarkoitusta muutettaessa. Asetus koskee rakennusten ääneneristystä, melun- ja tärinätorjuntaa sekä rakennusten ja rakennusten piha- ja oleskelualueiden ja parvekkeiden ääniolosuhteita.

Keskeiset ehdotukset

Asetuksen tavoitteena on täsmentää ympäristöministeriön asetusta rakennuksen ääniympäristöstä melualueilla tapahtuvan rakentamisen osalta ja keventää vaatimusta parvekerakentamisen osalta.

Muutokset nykytilaan nähden koskisivat parvekkeiden äänitasovaatimusta rakennettaessa melualueilla.

Asetuksella tarkennettaisiin ympäristöministeriön asetuksen rakennuksen ääniympäristöstä 3 §:n 1 momentin säännöstä rakennuspaikan meluolosuhteiden huomioon ottamisesta rakennusta suunniteltaessa ja toteutettaessa. Vaatimukseen voitaisiin liittää tarvittava ohje, ja tarvittaessa ohjeistusta annettaisiin oppaina.

Vaikutukset

Asetuksen sisältämällä muutoksilla ei ole olennaisia taloudellisia vaikutuksia nykytilaan verrattuna.

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää asetuksen tulkintaa viranomaistoiminnassa, sekä helpottaa parvekerakentamista. Ehdotetusta asetuksesta ei aiheudu viranomaisille organisaatiovaikutuksia eikä henkilöstövaikutuksia.

Asetus edistäisi osaltaan perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädettyä yksityiselämän suojaan kuuluvaa kotirauhan turvaa ja 20 §:n 2 momentissa julkiselle vallalle säädettyä velvollisuutta pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön.

Esitys edistäisi melun haittavaikutusten torjumista ja rakennuksen ääniympäristöä koskevan olennaisen teknisen vaatimuksen toteutumista, ottamalla rakennuspaikan ääniympäristö tarkoituksenmukaisesti huomioon rakentamisessa.

Esitys huomioisi lisäksi toiminnanharjoittajiin mahdollisesti kohdistuvat jälkivaatimukset melua tuottavan toiminnan rajoittamisesta tai meluntorjuntainvestoinneista melualueilla tai rakennettaessa lähelle melua tuottavia toimintoja.

Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Asetusluonnos perustelumuistioineen oli lausuntokierroksella 31.1.–25.2.2019. Lausuntoja pyydettiin lausuntopalvelu.fi –sivustolla. Lausunnon antoi 13 tahoa. Lausunnot sekä lausunnoista koottu yhteenveto ovat saatavissa sähköisessä muodossa lausuntopalvelu.fi –sivustolla ja valtioneuvoston Hankeikkuna-palvelussa. Asetusehdotus tarkastettiin oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

Lausuntopalautteessa asetusehdotusta sekä kannatettiin, että ei kannatettu. Palautteessa todettiin, että maankäyttö- ja rakennuslain vaatimus ääniympäristöä koskevan olennaisen teknisen vaatimuksen toteutumisesta ei riipu rakennuspaikasta. Huomiota kiinnitettiin melun terveys- ja viihtyisyysvaikutuksiin ja siihen, että alueiden melutilanne voi eri alueilla muuttua. Asemakaavamääräysten rakennuksen ulkovaipan ääneneristyksestä ei katsota olevan riittäviä, jos asemakaava on vanhentunut. Rakennusvaiheessa määritetyt vähimmäisvaatimukset rakennuksen ulkovaipan ääneneristykselle nähtiin tarkoituksenmukaisimmaksi tavaksi välttää terveyshaittaa ja varmistaa hyvä asumismukavuus. Toisaalta voimassa olevan asetuksen ääneneristysvaatimuksen katsottiin olevan ylimitoitettu, lisäävän rakentamisen kustannuksia ja vaikeuttavan rakentamista. Asetukseen ja perustelumuistioon esitettiin tehtäväksi osin tarkennuksia, koskien rakennuksen ulkovaipan ääneneristyksen vaatimustasoa ja kii-toteiden suuntaisien lentokoneiden laskeutumislintojen alueita, ulkomelutason raja- ja toimenpideraja-arvoja, melualueita, muutostilanteita, sekä melun kohtuutonta rasi-tusta. Palautteessa ehdotettiin edelleen ohjeistuksen päivittämistä säännösten sovelta-miseksi.

Jatkovalmistelussa pykäliin ei ole tehty muutoksia, mutta perusteluihin on tehty tarkennuksia ja täsmennyksiä lausuntopalautteen perusteella. Jatkovalmistelussa todettiin, että kaavamääräystä sovelletaan asetuksen mukaan ensisijaisesti asetuksessa määritellyn lukuarvon sijasta. Voimassa oleva asetus ei lähtökohtaisesti muuta rakentamista tai siihen liittyviä kustannuksia melualueilla, koska kaavamääräyksiin perustuva ja asetuksen vaatimustasoa vastaava ulkovaipan ääneneristyksen vähimmäisvaatimus melualueilla on vakiintunut menettely. Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys voi voimassa olevan asetuksen tapausharkintamenettelyyn perustuen poiketa asetuksen lukuarvosta esimerkiksi alueilla, joissa ei ole melua. Käytössä on teknisiä asiakirjoja rakenteista, jotka toteuttavat asetuksen ulkovaipan ääneneristykselle asetetun vaatimuksen ja joita on sovellettu vakiintuneesti. Lähtökohtaisesti ulkomelutasot tunnetaan melualueilla, jotta esimerkiksi kaavamääräys voitaisiin antaa. Ääniympäristöä koskevan olennaisen teknisen vaatimuksen tulee toteutua rakennuspaikasta riippumatta. Asemakaava ei välttämättä sisällä kaavamääräystä ulkovaipan ääneneristyksestä ja myös tällöin vaatimus tulee toteutua. Jatkovalmistelussa todettiin, että parvekkeet on rinnastettu valtioneuvoston päätöksessä melutason ohjarvoista 993/1992 piha- ja oleskelualueisiin. Parvekkeet voivat olla erityisryhmille ainoa rakennuksen ulko-oleskelualue.

Yksityiskohtaiset perustelut

5 § Vaatimukset uuden rakennuksen melun- ja värinäntorjunnalle

Asetuksen 5 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rakennuksen ulkovaipan ääneneristysvaatimus melualueilla olisi vähintään 30 dB, mikä olisi minimivaatimus. Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys tulee suunnitella ja toteuttaa rakennuspaikan sijainnista riippumatta siten, että maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:n 2 momentin mukainen olennainen tekninen vaatimus meluntorjunnasta toteutuu.

Melualueilla tarkoitettaisiin alueita, joissa ulkomelutaso ylittää jäljempänä nimeytyissä asetuksissa säädetyn ohje-, raja- tai toimenpideraja-arvon tai alueita joissa melusta saattaisi aiheutua laissa eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §:n mukaista kohtuutonta räsitusta. Ulkomelutasoista säädetään valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvoista 2 §:ssä (993/1992), valtioneuvoston päätöksen ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista 2 §:ssä (53/1997), valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista 3 §:ssä (1107/2015), valtioneuvoston asetuksen raskaiden aseiden ja räjäytysten melutasoista 3 ja 4 §:ssä (903/2017), valtioneuvoston asetuksen kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta 7 §:ssä (800/2010), sekä valtioneuvoston asetuksen asfalttiasemien ympäristönsuojeluvuatuksista 9 §:ssä (846/2012). Asetusten soveltamisalaan kuuluvia toimintoja ovat otsikoista esiin käyvien lisäksi tie-, raide- ja lentoliikenne, teollisuus, sekä rakentaminen. Säädetty ulkomelutasot riippuvat alueiden ja rakennusten käyttötarkoituksesta. Melusta voisi aiheutua kohtuutonta räsitusta esimerkiksi lentopaikkojen kiitoteiden suuntaisten lentokoneiden laskeutumislinojen, ampumaja harjoitusalueiden, sekä teollisen toiminnan lähialueilla. Rakentamisella melualueilla tarkoitettaisiin erityisesti täydennysrakentamista.

Rakennuksen ulkovaipan ääneneristuksen minimivaatimuksella tarkoitettaisiin vaatimusta, joka tulisi toteutua asetuksessa säädetyn melualueen päivä- tai yöajan ohje-, raja- tai toimenpideraja-arvolla. Kun rakennuspaikan ulkomelutaso tai yhdyskuntarakenteessa tapahtuvan muutoksen johdosta arvioitu ulkomelutaso on suurempi kuin ohje-, raja- tai toimenpideraja-arvo, olisi rakennuksen ulkovaipalta vaadittava ääneneristys ulkomelutasoa vastaavasti minimivaatimusta suurempi rakennuksen ääniympäristö koskevan olennaisen teknisen vaatimuksen toteutumiseksi.

Alueidenkäytön suunnittelussa rakennuksen ulkovaipan ääneneristyksestä voidaan antaa kaavamääräyksiä melualueilla, melualueiden läheisyydessä tai melua tuottavien toimintojen läheisyydessä. Tällöin rakennuksen ulkovaippaan sovellettaisiin kaavamääräyksissä annettuja ääneneristuksen lukuarvoja asetuksessa määritellyn lukuarvon sijasta.

Rakennusten, joissa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita sisämelutason ohje- tai toimenpideraja-arvoista säädetään valtioneuvoston päätöksessä melutason ohjearvoista (993/1992) ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015). Sisämelutason ohje- ja toimenpideraja-arvot ovat vähimmäisvaatimuksia ja ne eivät riipu rakennuspaikan sijainnista.

Asetuksen 5 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksestä poistettaisiin tarkennus tavoiteasetannasta. Asuntojen, majoitus- ja potilashuoneiden runkoääni- ja tärinäeristys sekä opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja tärinätorjunta tulisi suunnitella ja toteuttaa tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö.

6 § Vaatimukset uuden rakennuksen ääniolosuhteille

Asetuksen 6 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että parvekkeiden äänitasovaatimus poistettaisiin. Alueidenkäytön suunnittelussa parvekkeiden äänitasoista voidaan antaa kaavamääräyksiä melualueilla, melualueiden läheisyydessä tai melua tuottavien toimintojen läheisyydessä. Tällöin parvekkeilla sovellettaisiin kaavamääräyksissä annettuja äänitason lukuarvoja pykälän 2 momentin sijasta. Oleskeluun käytettävät parvekkeet tulisi sijoittaa rakennuksessa siten, että melutaso parvekkeella olisi mahdollisimman pieni ottaen huomioon yhdyskuntarakenteen arvioitu muutos.

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.

Liite: Lausunnon antaneet tahot

Betoniteollisuus ry ja Rakennustuoteteollisuus RTT ry:n muuratut rakenteet
Finavia
Suomen lämmöneristysyhdistys Finnisol ry
Kross Guido
Kuopion kaupunki, ympäristönsuojelu
Liikenne- ja viestintävirasto
Pientaloteollisuus PTT ry
Porin kaupunki
Puutuoteteollisuus ry
Suomen Arkkitehtiliitto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Suomen Tasolasiyhdistys
Talonrakennusteollisuus ry